

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă portul

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91, — Cheiul Dâmboviței — 91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

SUMAR

Jurisprudență Română :

Inalta Curte de casație și justiție, secția I : St. Ionescu, Maria C. P. Mazilu și alții, Primăria orașului Craiova, Ilie Simionescu și alții cu I. Pazu.

Curtea de apel din Craiova, secția I : Ioan Pazu cu Primăria orașului Craiova și alții.

Bibliografii.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 30 Mai 1897

Președenția D-lui AL. DEGRÉ, Consilier

St. Ionescu, Maria C. P. Mazilu și alții, Primăria orașului Craiova, Ilie Smaranda și alții cu I. Pazu.

Pactul de quota-litis și de palmario. — Dacă este oprit de o anume lege. — Care este înțelesul opririi lui. — Când este nul. — Causă ilicită. — Nulitate. — Avocat. — Dacă poate specula pe clientul său. — (Art. 177 pr. civ., art. 966 și 968 codul civil, și legea corpului de avocați din 6 Decembrie 1864).

Pactul de quota-litis. — Causă nelicită. — Nulitate. — Aprecierea suverană a instanțelor de fond.

Avocat. — Onorariul său. — Dacă poate fi redus de instanțele judecătorești. — Când se poate reduce. — Dacă trebuie cerere anume pentru aceasta.

Mandat. — Mandat dat și în interesul mandatarului. — Cum se poate revoca. — Consimțământ reciproc al ambelor părți.

1) Avocatul trebuie să fie neinteresat și devotat idealurilor dreptului, ca un magistrat, căci poate fi chemat eventual a ține loc judecătorului, și așa fiind, nu-i este ertat să speculeze pe mandantul său, adică să stipuleze de la clientul său, cu rea credință, o parte aliquotă din ce va câștiga acesta din urmă pe calea procesului, parte în afară de orî-ce proporțiune cu serviciul făcut.

Înțelesul dar al opririi pactului de quota-litis și de palmario, cari de și nu sunt oprite prin o anume lege este că se presupune că promisiunea unei aliquote părți ce a făcut-o clientul este rezultatul unei manopere viclene din

partea avocatului, pactul fiind ast-fel întemeiat pe o cauză nelicită și deci nul, presupțiune, însă, care se poate combate cu proba contrarie, ast-fel că rezultă că pactul de quota-litis este nul și fără tărie numai întru cât este întemeiat pe cauză nelicită.

2) Cestiunea de a se ști dacă un pact de quota-litis este sau nu întemeiat pe o cauză nelicită și deci nul, este o cestiune de fapt de atributul suveran al instanțelor de fond, scăpând ast-fel de censura Curții de casație.

3) Onorariul stipulat de un avocat se poate de sigur reduce de judecător, dacă este din cale afară mare și prin urmare nedrept, însă pentru aceasta trebuie să se facă o anume cerere dinaintea instanțelor de fond.

4) Ori de câte ori mandatul este dat și în interesul mandatarului, el numai poate fi revocat prin simpla voință a mandantului, revocațiunea trebuind să rezulte, necesarmente în asemenea cas, din consimțământul reciproc al părților.

Decisiunea 220/97. — Respins ca ne fondat, în urma unei divergențe, recursurile făcute de St. Ionescu și alții, Primăria orașului Craiova și Ilie Smaranda și alții contra decisiunii cu No. 204/95 pronunțată de Curtea de apel din Craiova, s. I în proces cu I. Pazu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier G. P. Petrescu.

S'a ascultat : d-nii N. Ath. Popovici și I. G. Saita, avocații recurenților St. Ionescu și alții în desvoltarea motivelor de casare rămase în divergență ; d-l P. Borș avocatul recurenților Ilie I. Smaranda și alții în desvoltarea incidentului dacă recurenții pe care-i reprezintă pot să mai figureze ca recurenți ; d-l C. C. Arion în combaterea incidentului ; d-nii C. G. Disescu, M. Korné, Eug. Stătescu și C. C. Arion, avocații intimatului I. Pazu, în combaterea motivelor de casare, precum și d-l C. Sărățeanu, procuror de secție, în concluziuni, fiind minori în cauză.

Curtea deliberând,
Unește incidentul cu fondul,

Asupra motivului I rămas în divergință :

«Violarea și rea interpretare a art. 966 combinat cu art. 968 din cod. civil.

«Contractul de quota-litis este contrariu ordinii publice și bunelor moravuri».

Considerând că avocatul trebuie să fie ne-interesat și devotat idealurilor dreptului, ca un magistrat, căci poate să fie chemat eventual a ține locul judecătorului (art. 117 pr. civ.) și e supus la o disciplină tot așa de riguroasă, ca și judecătorul (L. din 6 Dec. 1864, art. 12) ;

Considerând că, așa fiind, nu poate să fie iertat, unui avocat să speculeze pe mandantul său, adică să stipuleze de la clientul său cu rea credință o parte aliquotă din ce va câștiga acesta de pe urmă pe calea procesului, parte în afară de ori-ce proporțiune cu serviciul făcut ;

Considerând că înțelesul oprirei pactului de quota-litis și de palmario este că se presupune că promisiunea unei aliquote părți ce a făcut-o clientul e rezultatul unei manopere viclene din partea avocatului, pactul fiind ast-fel întemeiat pe o cauză nelicită și deci nul (art. 966 c. civ.), presumpțiune, care se poate combate cu probe contrare ;

Considerând că asemenea probă contrarie poate să reiasă, de exemplu, din împrejurarea că clientul a consimțit pactul de care e vorba cumpănind interesul său bine înțeles și în deplină cunoștință de cauză, sau din faptul că avocatul a luat asupra'și un risc mare și s'a supus la o osteneală lungă și penibilă ;

Considerând, în adevăr, că pactul de quota-litis nefiind oprit de o anume lege în toate cazurile și necondiționat, urmează neapărat că e nul și fără tărie numai întru cât e întemeiat pe o cauză nelicită (art. 966 c. civ.), fiind ast-fel lăsat la suverana apreciere a instanței de fond de a hotărî în fapt de esistă sau nu asemenea cauză ;

Considerând că și după vechea tradițiune a țerei pactul de quota-litis și de palmario trecea ca fiind contrar ordinii publice și bunelor moravuri numai întru cât era făcut *malo more* (L. 1, § 12, *Dig., de extraordinariis cognitionibus*, L. 13) sau *cum gradidamno litigatoris et deprædatione* (L. 5, Cod., *de postulando*, II, 6), adică întru cât clientul era lăsat la absoluta discrețiune a avocatului (L. 6, § 2, C., *de postulando*, II, 6) ;

Considerând că decisiunea supusă recursului constată în fapt că pactul de quota-litis ce l'a încheiat d-l avocat Pazu cu clienții săi nu coprinde o cauză neertată, cheltuelile ce le-a înaintat el și ostenelele ce le-a pus ani îndelungași în serviciul cauzei clienților săi fiind un echivalent drept și potrivit al onorariului ce l'a stipulat ;

Considerând că onorarul stipulat de un avocat se poate de sigur reduce de judecător, dacă e din cale afară mare și prin urmare nedrept, căci avocatul trebuie să se distingă prin un caracter magistral și ne-interesat, dar pentru acest sfârșit trebuie să se facă o

anume cerere dinaintea instanței de fond, aceia ce nu s'a făcut în cazul de față ;

Considerând că pentru toate cuvintele de mai sus mijlocul de casare caută a se respinge ca neintemeiat în fapt, căci instanța de fond, hotărînd că pactul din litigiū nu cuprinde o cauză neertată, departe de a viola și rău interpreta articolele 966 și 968, a făcut din contra o apreciere de fapt, care scapă de censura Curței de casație ;

Asupra motivului III de casare rămas în divergință :

«Violarea art. 1552 și 1553 condica civilă.

«Mandatul este revocabil, afară de convenție contrarie, și chiar într'un asemenea cas, neexecutarea contractului de mandat dă loc numai la daune interese în contra părții în culpă.

«Curtea de apel, nesocotind aceste reguli de drept și cu adevărat esces de putere, ne obligă să plătim onorariul unui mandat, revocat din cauza culpei d-lui Pazu, mandatarul».

Considerând că de câte ori mandatul e dat și în interesul mandatarului, el nu mai poate fi revocat prin simpla voință a mandantului, revocațiunea trebuind să resulte necesarmente din consimțimentul reciproc al părților ;

Considerând că în speță, instanța de fond constată că mandatul a fost încheiat în interesul ambelor părți ; că aceasta resultă din însăși clausele lui și din intențiunea formală a părților, de oare-ce d-l avocat Pazu nu 'și a rezervat dreptul la o renumerare de cât la sfârșitul procesului, în cas de câștig sau împăcare ; că așa fiind, bine a judecat instanța de fond, hotărînd că mandanții d-lui Pazu nu sunt în drept a-i retrage mandatul lor și a-l lipsi de onorar, întru cât nu au dovedit în fapt că d-l Pazu nu 'și-ar fi îndeplinit obligațiunile contractate și că d-nsii ar fi avut motive legitime a-i retrage acel mandat ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, SECȚIUNEA I

Audiența de la 1 Noembrie 1895

Președenția D-lui N. STANESCU, Prim-Președinte

Decisiunea civilă No. 204

Ioan Pazu cu Primăria orașului Craiova, Nicolae P. Mazilu, Ilie Ion Smaranda și alții.

Pactul quota-litis.— Dacă este permis.— Dacă vreo lege îl interzice.— Dacă este contra ordinii publice și a bunelor moravuri.— Aprecieri suverană a judecătorilor.

Pactul quota-litis.— Mandat.— Ce fel de mandat este.— Dacă este revocabil.— Mandat în interesul ambelor părți.— Dacă un asemenea mandat este revocabil.

Pactul quota-litis.— Cesiune de drepturi litigioase.— Dacă pactul quota-litis poate fi asimilat cu contractul de cesiune de drepturi litigioase.

1) Contractul quota-litis, intervenit între un avocat și un client, este un contract permis, întru cât nici prin codul civil, nici prin legea constitutivă a corpului de avocați, nu se prevede vre-o dispoziție dacă avocații pot sau nu

să încheie cu clienții lor pacte de asemenea natură, astfel că rămâne la aprecierea justiției, care este în drept să decidă, după cazul ce i se prezintă, dacă asemenea pacte sunt sau nu contrarii ordinii publice sau bunelor moravuri.

Ast-fel dar nimic nu se opune ca părțile să stipuleze o cotă parte a litigiului drept salarii pentru munca și cheltuielile făcute de avocat.

2) Contractul *quota-litis*, intervenit între avocat și un client este un contract de mandat salariat, de oare-ce pe de-o parte avocatul nu figurează în proces în numele său, ci numai în numele clientului ale cărui drepturi le susține, și pe de altă parte remunerariul său nu este exigibil de cât după terminarea procesului și numai în cas de câștig.

Un asemenea mandat,— de și mandatul din natura sa este revocabil,— nu este revocabil, întru cât părțile contractante au înțeles a-l încheia în mod irevocabil, de oare-ce nu este admisibil a se susține că părțile cari stipulează o plată numai în cas de câștig, și numai la terminarea procesului, înțeleg a lăsa mandantului dreptul de a revoca ori când, în cursul procesului, mandatul dat mandatarului și a-l priva ast-fel de beneficiul stipulat pentru osteneala și cheltuielile sale.

De all-mintrelea, chiar de s'ar admite că asemenea mandate sunt revocabile, totuși, atunci când mandatul este încheiat în interesul ambelor părți, nu poate mandantul să revoace, fără nici un motiv, mandatul și să priveze pe mandatar de salariul său.

3) Pactul *quota-litis* nu poate fi asimilat cu cesiunea de drepturi litigioase, întru cât contractul de cesiune de drepturi litigioase este un contract de vânzare, prin care cumpărătorul devine stăpân pe întreg procesul, pentru un preț determinat și care constă într-o sumă de bani, pe când în pactul *quota-litis*, avocatul este interesat numai la o parte din proces, și prețul constă în munca, știința și talentul său, care nu se poate cu înlesnire aprecia în bani, precum și în cheltuielile de judecată făcute de dânsul, cari de asemenea nu sunt susceptibile de a fi determinate încă de la început.— Afară de acestea, într-o cesiune de drepturi litigioase, pîrîtul are beneficiul retractului litigios răspunzînd cumpărătorului prețul cesiunii, pe când în pactul *quota-litis*, nu s'ar putea oferi avocatului prețul convenit de oare-ce acest preț e ceva nedeterminat și incert, și apoi avocatul nici intervine în proces în numele său, ci tot în numele mandantului său, ceea ce n'are loc la cesiunile dreptului litigios.

S'au ascultat: d-l avocat A. Betolian, din partea apelantului I. Pazu, d-l avocat G. I. Peșicu, din partea apelantei Primăriei a orașului Craiova, d-nii avocați N. Ath. Popovici și I. G. Saita, din partea apelanților C. P. Mazilu, N. P. Mazilu și Ștefan Ionescu, precum și d-nul avocat I. Stoicescu, din partea intimaților Ilie Ion Smaranda, Tudor Ion Smaranda, Dița I. Vladu și Gherghița Ion Smaranda.

Curtea deliberând,

Asupra apelurilor făcute în termen contra sentinței Trib. Dolj, secția I cu No. 12 an. 1894, de I. Pazu, Nicolae P. Mazilu, Constantin P. Mazilu, Ștefan Ionescu și Primăria Craiovei.

Văzînd apelata sentință și actele prezentate de părți; Ascultînd pe părți în concluziunile lor dezvoltate la audiență;

Avînd în vedere că obiectul procesului consistă:

1) În cererea făcută de Ștefan Ionescu, Constantin P. Mazilu și Nicolae P. Mazilu la 11 Maiu 1890 de a fi obligată Primăria Craiovei să le răspundă venitul moșiei Valea-Anilor de la 22 Iulie 1868 și până în momentul intentării acțiunii, plus cheltuielile judecătii.

2) În cererea de intervenție făcută la 4 Octombrie 1891 de Dița I. Vladu, Gheorghiuța Ion Smaranda, Tudor I. Smaranda și Ilie Ion Smaranda asociindu-se la acțiunea de mai sus pe motiv că sunt frați cu Ștefan Ionescu.

3) În cererea reconvențională făcută la 4 Octombrie 1891 de Primăria Craiovei, de a fi obligați reclamanții de mai sus, să răspundă Primăriei 150000 lei, ce Primăria a plătit pentru dînsii, plus cheltuielile judecătii.

4) În cererea de intervenție făcută la 14 Februarie 1892 de I. Pazu, de a i se recunoaște dreptul la $\frac{1}{2}$ venitul moșiei Valea-Anilor ce Primăria Craiovei este datorare a răspunde reclamanților de mai sus.

5) În cererile făcute la 23 Maiu 1892 de Constantin P. Mazilu și Nicolae P. Mazilu și de Ștefan Ionescu de a se anula contractele intervenite între dînsii și I. Pazu autentificate de Trib. Dolj la No. 921 și 1009 din 1883.

Avînd în vedere că din actele prezentate de părți și desbaterile urmate înaintea Curții, rezultă:

Că în 1868 încetînd din viață un Theodor Hagi Preda, a dispus prin testament de averea sa în favoarea Primăriei Craiova, că Primăria luînd în posesie averea, Petre Mazilu, Constantin Diaconeasa și Ion Mazilu la 1869 au intentat proces susținînd că dînsii fiind moștenitori de sînge ai decedatului Hagi Preda, și prin testament nedispuîndu-se de moșia Valea-Anilor din Mehedinți, această moșie li se cuvine lor ca moștenitori abintestat:

Că Trib. Dolj secs. II., care a judecat procesul prin sentința cu No. 126 an. 1872, a respins pretenția moștenitorilor;

Că aceștia făcînd apel, Curtea din Craiova, secs. II, prin decisiunea No. 20 an. 1874 a respins apelul;

Că moștenitorii făcînd recurs, Curtea de Casație secs. I, prin decisiunea No. 114 an. 1879 casează decizia Curții din Craiova și trimite cauza a se judeca din nou la Curtea din București;

Că pe când procesul se găsea pendinte la Curtea din București, secs. II, moștenitorii încheie 3 contracte cu Ion Pazu, avocat din Craiova în 1883, stipulînd că Ion Pazu să conducă procesul înainte cu cheltuielile sale, și în cas de câștig să aibă dreptul la $\frac{1}{2}$ moșia Valea-Anilor și la $\frac{1}{2}$ venitul ei; iar în cas de pierdere să nu aibă nici un drept;

Că pe baza acestei convențiuni, I. Pazu susținînd procesul înaintea Curții din București, secs. II, această Curte prin decisiunea No. 119 an. 1889 recunoaște de moștenitori ai lui Theodor Hagi Preda pe Constantin P. Mazilu și Nicolae P. Mazilu și pe Ștefan Ionescu și obligă pe Primăria Craiovei să lase în posesie și proprietatea acestora moșia Valea-Anilor. Iar în ce privește cererea făcută de Primărie de a se obliga moștenitorii să i răspundă suma de 73000 lei, ce dînsa ca legatară universală a fost condamnată prin decizia Curții din Craiova No. 204 an. 1877 a răspunde lui Goga, rezervă Primăriei dreptul de a o cere prin osebit proces;

Că făcându-se recurs de Primărie contra acestei deciziuni, Curtea de Casație prin decisiunea No. 146 an. 1890 respinge recursul în ce privește dreptul de moștenire recunoscut intimaților și casează decisiunea Curții din București numai în ce privește cererea făcută de Primărie de a fi condamnați și moștenitorii către dânsa la plata sumei de 73000 lei, ce dânsa fusese condamnată către Goga, și trimite procesul la Curtea din Galați spre a judeca acest proces;

Că cererea Primăriei a fost respinsă de Curtea din Galați ca nesusținută, și Primăria făcând opoziție s'a respins de Curte și opoziția iarăși ca nesusținută și contra acestei din urmă deciziuni, Primăria a făcut cerere de revisuire, care se găsește și ađi pendinte la Curtea din Galați;

Considerând că ast-fel fiind faptele recunoscute de toate părțile litigante rămâne de examinat diferitele pretențiuni formulate de dânsese la prima instanță și cari fac obiectul debaterilor înaintea Curții.

În ce privește acțiunea pentru venit intentată de d-lor Stefan Ionescu, Dița I. Vlad, Gheorghita I. Smaranda, Tudor I. Smaranda, Ilie I. Smaranda, de Constantin P. Mazilu, Nicolae P. Mazilu cum și de I. Pazu contra Primăriei Craiova:

Considerând că Primăria Craiova fiind acționată în judecată la 1869 de către moștenitorii decedatului Theodor Hagi Preda, spre a le lăsa în posesie și proprietate moșia Valea-Anilor, de la acea dată a încetat de a fi posesoară de bună credință și este responsabilă către moștenitorii de venitul moșiei;

Considerând că acest venit de și s'a estimat de către experții numiți de tribunal la 8000 lei venit net pe fie care an tribunalul însă având în vedere și contractele de arendare a moșiei de către Primărie l'a redus la 6000 lei anual, și aprecierea făcută de Trib. nefiind combătută cu nimic serios de Primărie sau de cei alți apelanți, Curtea o admite ca bună și deci toate apelurile asupra acestui punct urmează a fi respinse;

Considerând că de și Primăria Craiova a făcut o cerere reconvențională de a fi scăzută cu banii ce dânsa ar fi răspuns lui Goga, capete și dobânzi, dupe decisia Curții din Craiova No. 204 anul 1877, astă-zî însă înaintea Curții avocatul Primăriei cerând în mod principal ca această cerere reconvențională să nu mai fie discutată de Curte, de oare-ce ea a fost judecată și respinsă de Curtea din Galați unde acum se găsește pendinte în urma revisuirii făcută de Primărie la decisiunea acelei Curți, și părțile cele alte necontestând faptul afirmat de Primărie, care de alt-fel se probează și din certificatul greșei Curții din Galați prezentat de Primărie, Curtea urmează a înlătura această cerere reconvențională a Primăriei, ea mai fiind o dată judecată de Curtea din Galați unde părțile se găsesc în revisuire;

Considerând că venitul net al moșii Valea-Anilor de la 1869 data intentării procesului de revendicare a moșii și până la 1890, data intentării procesului relativ la venit socotit câte 6000 lei pe fie-care an, însumează pentru 21 ani, lei 126000, pe care Primăria Craiovei cată al răspunde moștenitorilor lui Theodor H. Preda;

Considerând că cererea făcută de Primărie de a fi

scăzută cu valoarea îmbunătățirilor făcute la moșie fiind admisă de Tribunal la suma de 4000 lei cât s'a apreciat de experți în fața locului, și această expertisă nefiind combătută cu nimic de Primărie care s'a măr-ginit numai a afirma că îmbunătățirile făcute valorează mult mai mult de cât s'a apreciat de experți și de Trib. ea trebuie admisă și de Curte, tot pentru suma de 4000 lei cât s'a încuviințat de Tribunal;

Considerând că în ce privește plata de transmitere, foncieră și de pădurari, ce mai pretinde Primăria a i se ține în seamă, ea de asemenea nu poate fi admisă, de oare-ce suma de 6000 lei cu cât s'a apreciat venitul moșiei este admisă ca venit net deducându-se toate cheltuelile de exploatare în care intră și acelea pretinse de Primărie;

Considerând în fine că nici suma de 21000 lei, ce Primăria a mai cerut pentru diferite alte cheltueli de administrare a moșiei nu se poate admite, mai înteu că nu s'a probat cu nimic aceste cheltueli și nici s'a precizat, și al doilea pentru că el nu intră în venitul net de 6000 lei care s'a admis de Curte;

Considerând că ast-fel fiind Primăria e datoare să răspundă moștenitorilor lui Theodor Hagi Preda ca venit perceput de la moșia Valea-Anilor pe timp de 21 ani, lei 122000, iar cererea relativă la banii răspunși de Primărie lui Goga în socoteala acestei moșii, rămâne a se judeca de Curtea din Galați, unde procesul se găsește pendinte în revisuire.

În ce privește cererea de intervențiune făcută de Dița Ion Vlad, Gheorghita Ion Smaranda, Tudor Ion Smaranda și Ilie Ion Smaranda:

Având în vedere motivele din sentința apelată pe care Curtea le adoptă în totul nefiind combătute cu nici un argument serios înaintea Curții;

Considerând că Primăria Craiovei n'are interes de a se opune la cererea acestora de oare-ce dânsa fiind obligată prin decisiune definitivă a lăsa în posesie și proprietatea lui Ștefan Ionescu partea acestuia în moșia Valea-Anilor care este de jumătate, cea-laltă jumătate fiind recunoscută lui Nicolae P. Mazilu, și Constantin P. Mazilu, puțin importă Primăriei de va fi condamnată a răspunde jumătate venitul numai lui Ștefan Ionescu sau și fraților acestuia;

Că așa fiind, urmează ca jumătate venitul ce Primăria e datoare a l răspunde lui Ștefan Ionescu să se distribuie în 5 părți egale, luând Ștefan Ionescu a 1/5 parte, iară cei-lalți intervenienți câte a 1/5 parte fie-care.

În ce privește cererea făcută de I. Pazu de a i se recunoaște dreptul la jumătate venitul ce Primăria va fi obligată a răspunde moștenitorilor lui Theodor H. Preda pe baza contractelor autentice ce a încheiat cu acești moștenitori în 1883, și în ce privește cererea făcută de parte din acești moștenitori de a se declara nule contractele încheiate cu I. Pazu, ca fiind ilicit:

Având în vedere că prin contractele cu data de 18 August 1883 și 5 Septembrie 1883 autentificate de Trib. de Notariat Dolj la No. 921 și 1009 din acel an, cum și prin contractul cu data de 23 August 1883 autentificat de același Tribunal la No. 941/83, încheiate între Ion Pazu avocat, în Craiova și Ștefan Ionescu, T. Ionescu, Dița I. Vlad, Nicolae P. Mazilu, Constantin P.

Mazilu, Ilie Ionescu și Gheorghită Barbu Marin Curelaru, cu autorizarea soțului său Barbu M. Curelaru s'a convenit ca Ion Pazu să depună munca și cheltuelile necesare pentru susținerea procesului, care la această epocă se găsea înaintea Curții din București, iar cei alți să dea lui Pazu jumătate din moșia și venitul ei în cas de a se câștiga procesul, iar în cas de pierdere, Pazu să n'aibă nici o pretențiune;

Având în vedere că cele două dintei contracte se atacă de o parte de moștenitori și anume de Ștefan Ionescu, Constantin P. Mazilu și Nicolae P. Mazilu ca ilicite pe motiv că sunt contrare ordinii publice și bunelor moravuri;

Considerând în drept că aceste contracte sunt acelea denumite în doctrină sub numele de *pacta quota-litis*, și urmează a se examina mai întâi dacă asemenea contracte se pot asimila cu cesiunile de drepturi litigioase, sau dacă ele n'au o natură juridică cu totul deosebită;

Considerând că cesiunile de drepturi litigioase sunt contracte de vânzare prevăzute de art. 1309 cod. civ., care se află pus sub rubrica acestui contract al capitolului: cine poate cumpăra sau vinde, și asemenea contracte după dispozițiile art. 1294 și 1295 nu există dacă nu conțin într'ênsele un preț determinat;

Considerând că în contractele *quota-litis*, prețul nu este o sumă de bani, ci consistă în muncă, știință și talentul avocatului, care nu se poate cu înlesnire aprecia în bani și în cheltuelile de judecată, cari de asemenea nu sunt susceptibile de a fi determinate, încă de la început;

Considerând că așa fiind aceste contracte nu pot fi asimilate cu cesiunile de drepturi litigioase, cu atât mai mult că la cesiunile drepturilor litigioase pîritul are beneficiul retractului litigioase răspundând cumpărătorului prețul cesiunii, pe când în pactele *quota-litis*, nu s'ar putea oferi avocatului prețul convenit de oare-ce acest preț e ceva nedeterminat și incert, și apoi avocatul nici intervine în proces în numele său, ci tot în numele mandantului său, ceea-ce n'are loc la cesiunile dreptului litigios;

Considerând că chiar dacă contractul *quota-litis*, s'ar asimila cu cesiunea dreptului litigios, el nu este nul după dispozițiile art. 1309 cod. civ. de cât în cas când avocatul sau magistratul iar cumpăra un drept litigios este de competența instanțelor judecătorești ce cad în circumscripția Curții unde magistratul sau avocatul profesează, și contractul în specie s'a încheiat de Pazu cu moștenitorii la 1883 pe când procesul era pendinte la Curtea de apel din București, adică la instanță ce nu cade în circumscripția Curții din Craiova, unde densus și-a exercitat și 'și exercită profesia de avocat;

Considerând că procesul de venit care se urmează astăzi nu este de cât o consecință a revendecării moșii, și o dată procesul de revindecare câștigat de moștenitori, densus iar nu Pazu, reclamă ađi de la Primărie venitul, Pazu n'a intervenit în proces de cât ca să'i se recunoască vis-a-vis de moștenitori dreptul său constat prin acte autentice investite cu titlu executor și asemenea drept nu se poate considera ca litigios;

Considerând că dacă legiuitorul a permis avocaților și magistraților să cumpere drepturi litigioase când

ele sunt de competența altor instanțe de cât acelea unde ei 'și exercită profesia, și n'a considerat asemenea cumpărare ca contrară demnității și independenței caracterului lor, nu s'ar înțelege de ce nu s'ar permite avocaților să încheie contractul în cari interesul lor este mai mic de cât în cele de dintei, de oare-ce în cumpărarea unui drept litigios avocatul devine stăpân pe întreg procesul, pe când în pactul *quota-litis* el este interesat numai la o parte din proces;

Considerând că dacă contractul *quota-litis* nu poate fi regulat dupe dispozițiile legii relative la cesiunile drepturilor litigioase, cată a examina care este natura sa juridică și dacă acest contract este licit conform art. 968 c. civil, dupe care sunt nule toate contractele a căror cauză e contrară ordinii publice și bunelor moravuri;

Considerând că contractul *quota-litis* intervenit între avocat și un client, este un contract de mandat salariat, de oare-ce pe de o parte avocatul nu figurează în proces în numele său, ci numai în numele clientului ale cărui drepturi le susține, și pe de altă parte remunerariul său nu este escigibil de cât după terminarea procesului și numai în cas de câștig;

Considerând că în asemenea contracte, mandatul de și din natura sa este revocabil, părțile contractante însă înțeleg al încheia în mod irevocabil, de oare-ce nu este admisibil a se susține că părțile care stipulează o plată numai în cas de câștig, și numai la terminarea procesului să înțeleagă că mandantul să poată ori când în cursul procesului a'i revoca mandatul și a'l priva de beneficiul stipulat pentru osteneala și cheltuelile sale;

Considerând că în specie prevăzându-se prin contractele în cesiune, ca Pazu să nu ea jumătate din fondul și venitul obiectului procesului de cât în cas de câștig, și că dacă în cursul procesului ar interveni pace, partea lui Pazu să fie tot de jumătate evident că au înțeles să încheie un contract de mandat irevocabil;

Considerând că chiar de s'ar admite că contractele încheiate între Pazu și moștenitori sunt mandate revocabile, totuși, atunci când mandatul este încheiat în interesul ambelor părți, cum e în specie, nu poate mandantele fără nici un motiv să revoace mandatul și să priveze pe mandatar de salariul său și moștenitorii n'au probat cu nimic că Pazu nu 'și ar fi îndeplinit obligațiile sale și că densus ar fi avut veri un motiv a 'i revoca mandatul;

Considerând că prin ordine publică se înțelege acea stare de lucruri pe cari legiuitorul o reglementează și pe care o crede necesară existenței sau prosperității societății;

Considerând că ori de câte ori legiuitorul n'a prevăzut anume prin vr'o dispoziție formală un caz care interesează ordinea publică și bunele moravuri, a lăsat acel caz la aprecierea suverană a judecătorilor, și ori care ar fi acea apreciere; ia constituie o cesiune de fapt care intră în atribuțiile judecătorului de fond;

Considerând în specie că nici prin codul civil nici prin legea constitutivă a corpului de avocați nu se prevede prin vr'o dispoziție, dacă avocații pot să în-

cheie cu clienții lor pacte de quota-litis, și ast-fel fiind asemenea pacte rămâne la aprecierea justiției, care e în drept să decidă, dupe cazul ce ȳ se presintă, dacă sunt sau nu contrarii ordinii publice sau bunelor moravuri ;

Considerând că dacă în Franța doctrina și jurisprudența consideră în genere asemenea pacte ca ilicite, unii pentru că ele sunt asimilate cu cesiunile drepturilor litigioase, alții pentru că ar fi contrarie ordinii publice și bunelor moravuri, cauza e că la densii baroul advocaților are regulament prin care se interzice advocatului de a intenta proces clientului pentru plata onorariului promis, și este pedepsit în mod disciplinar, în cas de a nu se supune regulamentului și apoi la densii tradițiile consideră profesia de avocat ca ceva desinteresat și ideal, lucru ce nu corespunde cu realitatea, căci și la densii advocații sunt plătiți pentru munca lor ca în toate țările ;

Considerând că la noi nu există asemenea tradiții nici reglemente, și legiuitorul nostru ca și moravurile noastre consideră profesia de avocat ca orî care altă profesie și a lăsat absolută libertate părților contractante majore și capabile de a se obliga, să contracteze orî, cum s'ar înțelege în privința salariului advocatului ;

Considerând că în lipsă de a se fi stipulat de părți ceva relativ la salariul advocatului, Regulamentul organic din Muntenia stipula o quota parte a valori procesului adecă 10%, iar legea actuală lasă cesiunea la aprecierea justiției așa că nimic nu se opune ca părțile să stipuleze și azi o quota parte a litigiului, drept salariu pentru munca și cheltuielile făcute de avocat ;

Considerând că nici moravurile noastre nu consideră asemenea învoeli ca ceva imoral, de oare-ce și în trecut și în prezent sau încheiat asemenea învoeli și ele sau executat de părți fără ca până azi verî-un proces de natura celui de astă-zî să fi mers până înaintea Inaltei Curți de Casație ;

Considerând că în specie Ion Pazu a încheiat contractele în cesiune cu moștenitorii lui Th. H. Preda în 1883 pe când procesul era pendinte la Curtea din București, și abia în 1890 după 7 ani a putut să obție decisiunea Curții de Casație, care a recunoscut moștenitorilor dreptul de proprietate asupra moșiei Valea-Anilor, iar în ce privește pretențiile Primăriei contra moștenitorilor ele se află și astă-zî pendinte la Curtea din Galați, așa că în tot acest interval de timp, Ion Pazu și a depus munca sa și a cheltuit continuu cu transportul său înaintea diferitelor instanțe pin țară cu taxele procesului și plata altor advocați ce a angajat ;

Considerând asemenea că densul a mai plătit advocatului M. Eliescu, care a fost angajat înaintea sa la instanțele din Craiova, fapt care sa afirmat ce d-sa și nu s'a contestat de moștenitori ;

Considerând dar că după atâtea cheltueli și stăruințe salariul stipulat prin contractele în cesiune în favoarea lui Pazu, adecă jumătate din fond și din venit nu se poate considera ca ceva contrariu ordinii publice și bunelor moravuri având mai ales, în vedere, că moștenitorii ca să fie siliți a încheia asemenea contracte, de sigur că n'au putut găsi alți advocați cari să primească condiții mai ușoare pentru densii, și cum

ei erau oameni săraci și nu erau în stare să suporte cheltuelile unui asemenea proces, n'ar fi putut ajunge la un bun rezultat, dacă nu s'ar fi găsit nici un avocat care să se angajeze în modul cum a făcut I. Pazu ;

Considerând că așa fiind, cererea de anulare a contractelor încheiate de Pazu cu moștenitorii cată a fi respinsă, iar cererea acestuia de a i se recunoaște dreptul la jumătate din venitul moșii ce Primăria Craiovei e datoare a răspunde, cată a fi admisă ;

Având în vedere obiecțiunea ce se face de intervenienții Dița I. Vladu, Gheorghiza Ion Smaranda, Tudor Ion Smaranda și Ilie Ion Smaranda că densii au perdut procesul vis-a-vis de Primăria Craiovei la Curtea din București, și nu sunt obligați către I. Pazu la nimic, de oare-ce prin contractul din 1883 legalizat de Trib. Dolj, nu sunt ținuti a plăti lui Pazu de cât în cas de câștig ;

Considerând că de și prin decisiunea Curții din București No. 119/89 cererea acestor moștenitori contra Primăriei sa respins pe motiv că n'a dovedit calitatea lor de rude cu decedatul Theodor Hagi Preda, însă I Pazu în numele lui Ștefan Ionescu care a recunoscut azi înaintea Curții că era față la Curtea din București, a declarat atunci că de si nu poate să dovedească calitatea de rude a numiților, dar clientul său Ștefan Ionescu ȳ recunoaște de frați cu densul, și nu se opune ca ceia ce va câștiga să împartă cu ei ;

Considerând că pe baza acestei declarații, cum si a actelor prezentate de numiții moștenitori, Trib. Dolj, sec. I., prin sentința No. 235/93 care a rămas definitivă, ȳ a recunoscut frați cu Ștefan Ionescu și ȳ a îndreptățit la partea egală cu densul, la aceia ce acesta a câștigat de la Primăria Craiovei, prin sus menționata decisiune a Curții din București ;

Considerând că așa fiind faptele, nu se poate susține de numiții moștenitori că densii au perdut procesul, de oare-ce dacă fratele lor Ștefan Ionescu n'ar fi câștigat acel proces susținut de Pazu, nici densii n'ar fi putut să ea ceva din moștenirea decedatului Theodor H. Preda ;

Considerând dar, că pe cât timp I. Pazu și a îndeplinit și vis-a-vis de acești moștenitori angajamentul ce și a luat prin contractul din 1883, și densii sunt datorî a și îndeplini obligațiunea de a recunoaște lui Pazu jumătate din ceia-ce au câștigat ;

Considerând că venitul ce Primăria Craiovei este dator a răspunde fiind de 122000 lei, jumătate din această sumă, densa urmează a răspunde lui I. Pazu, iar cea altă jumătate în sumă de 61000 lei se va împărți iarăși pe jumătate, ast-fel că 30500 lei cală al răspunde lui Constantin P. Mazil și Niculae P. Mazil, iar lei 30500 ȳ va răspunde în părți egale lui Ștefan Ionescu, Dița I. Vladu, Gheorghiza I. Smaranda, Tudor I. Smaranda și Ilie I. Smaranda ;

Considerând că nici unul din moștenitori n'au cerut ca Primăria să fie îndatorată a le răspunde banii cu procent, așa că nu li-se poate da cea ce n'au cerut nici la Tribunal nici la Curte ;

Considerând că de și I. Pazu a cerut ca partea sa de venit să fie obligată Primăria a o răspunde cu procentul legal de la intentarea acțiunii pe cât timp însă

nică prin petiția de intentare a procesului, nici la înfățișările urmate la Tribunal n'au cerut aceasta, nu se poate acorda procent, de cât dela pronunțarea decisiunii Curții.

Pentru aceste motive redactate d-l prim președinte și în majoritate; Curtea :

Admite în parte apelurile făcute de Ion Pazu, Nicolae P. Mazilu, Constantin P. Mazilu, Ștefan Ionescu și Primăria orașului Craiova, contra sentinței trib. Dolj, secs. I. No. 12/94.

Reformează asemenea în parte menționata sentință. Obligă pe Primăria orașului Craiova să plătească lui Ion Pazu suma de șase-zeci și una mii lei, cu procent legal de astă-zî și până la achitare, plus una mie lei cheltueli de judecată și taxele de timbru și portărei ce se vor urma cu executarea.

Obligă de asemenea pe Primăria orașului Craiova să plătească lui Niculae P. Mazilu și Const. P. Mazilu câte cinci-spre-zece mii două sute cinci-șeci lei fiecăruia ; iar lui Ștefan Ionescu, Dița Ion Vladu, Gheorghiza Ion Smaranda născută Ion Mazilu zis Smaranda, Tudor Ion Smaranda și Ilie Ion Smaranda câte lei șase mii una sută fie-căruia, plus câte una sută lei cheltueli de judecată, cum și taxele de executarea decisiunii.

Reservă Primării orașului Craiova dreptul ca în ce privește sumele de bani ce pretinde că a plătit moștenitorilor lui Goga în virtutea decisiunii acestei Curți secția II, No. 204/77, să se judece la Curtea de apel din Galați, unde procesul este pendinte.

Confirmă sentința apelată în ce privește respingerea cererei făcută de Nicolae P. Mazilu, Constantin P. Mazilu și Ștefan Ionescu de a se anula convențiunea dintre dânsii cu Ion Pazu.

(ss) N. Stănescu, G. Orman, C. Marinescu, D. Gârleșteanu.
Grefier (ss) Gr. Christescu.

O p i n i u n e

Întru cât privește apelul moștenitorilor lui Th. Preda pentru anularea convențiunii intervenită între dânsii și avocatul I. Pazu ;

Având în vedere că între acesta și Nicolae P. Mazilu, Constantin P. Mazilu și Ștefan Ionescu moștenitorii defunctului T. Preda, a intervenit un contract de mandat, în virtutea căruia aceștia din urmă 'l însărcina cu apărarea drepturilor lor înaintea instanțelor judecătorești, în scopul de a li se recunoaște față de Primăria urbei Craiova calitatea de exclusivi moștenitori asupra moșii Valea-Anilor din județul Mehedinți, cu obligațiunea din parte-le să dea mandatarului în cas de câștig jumătate din moșie și veniturile ce li s'ar cuveni pe tot timpul cât sa posedat pe nedrept de numita Primărie aceasta drept equivalent al ostanelilor și cheltuelilor ce singur era obligat să facă până la definitivă rezolvare a procesului ;

Considerând că acest contract conține într'insul aceia ce îndrept se numește pactul quota-litis, de oare-ce avocatul I. Pazu ca mandatar ad-litem se însărcinează a procura prin intervențiunea sa realizarea pentru moștenitori al unui drept litigios, în schimbul abandonului din partea acestora-a pentru sine a unei câtimi a acestui drept ;

Considerând că ceia ce rămâne a se decide de justiție conform cererei moștenitorilor lui Th. Preda este a se ști dacă convențiunea intervenită între dânsii și avocatul lor este valabilă, sau dacă din contră este nulă ca având o cauză ilicită contrarie ordinei publice;

Având în vede că prin art. 1534 cod civil, legiuitorul stabilește că mandatul este de natura sa gratuit, dar că mandatarul poate stipula o plată de la mandante drept remunerațiune a serviciilor aduse și care se socotește tacit convenită, pentru toți aceia cari ca avocați exercitează în mod obicnuit o atare profesiune. Dar din faptul că o plată s'a convenit a se da mandatarului nu se schimbă natura contractului intervenit între el și mandante, ci rămâne tot o convențiune de mandat, regită de aceleași reguli și guvernată de aceleași principii generale cari domină în această materie. În consecință contractul rămâne tot unilateral, cu obligațiune pentru mandatar de ași da toate silințele să îndeplinească însărcinarea ce'i a dat mandantele și d'a efectua în numele său și pentru sine operațiunea care face obiectul învoelii. Că dacă mai în urmă convențiunea pote deveni sinaltmatică imperfectă și mandantele să urmeze a fi obligat la plata convenită acesta nu poate avea altă cauză, de cât că serviciile aduse trebuiesc respătite, și în special pentru mandatarul adlitem această plată urmează a fi achitată de mandant ori care ar fi soluțiunea procesului cu a căruia susținere a însărcinat pe mandatarul său. Ori dacă acesta este interpretarea care se poate da art. 1534 cod. civ. întru cât privește obligațiunile mandantului către mandatarul său spre a'i plăti un onorariu ca equivalent al muncei sale, urmează că dacă acest din urmă nu a prestat serviciile sale în măsură cuvenită, remunerațiunea să'i fie redusă în proporție cu travaliul efectuat din parte-i. În pactul însă de quota-litis, mandatarul nu stipulează de la mandat numai un salariu, ci se asociază cu acesta ca câștigându-i procesul să aibă a lua din dreptul care face obiectul său, o anume parte, iar în cas contrariu, să pearză munca și cheltuelile. Nasce acum o întrebare dacă această stipulațiune are o cauză ilicită sau contrarie ordinei publice;

Și pentru a da soluțiunea cuvenită acestei cestiuni nu trebuie uitat că toate legile care se referă la buna administrare a justiției într'un Stat și la equitabila ei distribuțiune se referă la stabilirea unei ordine în sânul acei societăți care trebuie menținută cu ori ce preț prin suprimarea cauzelor cari o turbură. Ori în 1864 legiuitorul nostru a înființat și reglementat corporația mandatarilor ad-litem cărora le-a cerut condițiuni anumite de capacitate și întru cât privește moralitatea ce-a pus sub privigherea unor Tribunale de disciplină îndreptățite a reprima abaterile acestora contra onoarei și a demnității, și aceasta pentru cuvântul că avocatului 'i se încredința una din cele mai înalte funcțiuni sociale, de a ajuta justiția în descoperirea adevărului și afirmarea lui considerând ca pe un mediator desinteresat al părților litigante, necălăuzit de alt interes strein acestui scop.

Dar în cazul când avocatul stipula pactul de quota litis, încetează de a mai fi desinteresat în cauză, devenind parte în proces, împărțind cu clientele sa ură

contra adversarului aceiași patimă de câștig și aceiași orbire de interese, care e foarte probabil că 'l va face să-și pearză calmul și independența morală și să-și uite sacrul său minister de interpunător între părți și justiție, adesea de împăciuitoare al lor, și în tot-d'auna de interpret nebănuț al legei, — inconveniente care nu se găsesc în interpretarea dată art. 1534, înțelegându-se prin stipulațiunea unei plăți numai remunerația justă și equitabilă a intervențiunii oficiului de advocați, care cuvenindu-se acestuia în orî-ce cas și fără nici o privire la câștigarea sau pierderea procesului, evită de al pune între interes și datorie și de a face poate capitulare de conștiință. Și mai presus de toate interesează în suprem grad ordinea socială ca funcțiunea esercitată de mandatarul ad-litem să corespundă scopului adevărat al justiției care nu poate fi altul de cât manifestarea sinceră în întregul ei a verității, în lupta judiciară angajată de părți ;

Considerând că pactul de quota-litis având pentru advocat și pentru justiție consecințele sus zise, dă drept cauză mandatului un fapt care isbește în chip vădit ordinea publică stabilită prin legea constituirei ordinului de advocați, și a dispozițiunilor precise ale art. 1534 cod. civil prin aceia că viciază unul din principalele elemente care concură la descoperirea adevărului, sigurul obiectiv al justiției în deslegarea ce dă litigiilor dintre părți. Și nu se poate cu succes susține, dupe cum pare-se că a voit să o facă apelantul I. Pazu, afirmând că atunci, când mandatul ar fi salariat și resplata cuvenită ar fi o parte din obiectul procesului, contractul în cesiune s'ar putea asemena cu locația de opere ; căci această din urmă convențiune este cu totul exclusivă a ideii de reprezentațiune găsită în învoiala intervenită între dânsul și moștenitorii reposatului Th. Preda și care formează esența contractului de mandat. Afară de aceasta pactul de quota-litis nu se poate asemena nici cu cesiunea de drepturi litigioase prevăzută de art. 1309 cod. civ. spre a se putea susține că apelantul a putut căpăta cu acest mod dreptul reclamat, sub cuvânt că în momentul stipulațiunii în cesiune, afacerea se afla pendinte la Curtea din București, și prin urmare în afară de resortul unde dânsul și esercită profesiunea de advocat ; căci cine zice cesiune zice vânzare și e de esența acestui contract ca să fi esistat un preț în bani, ceva ce nu a fost în specie, rămânând ast-fel numitei convențiuni caracterul de mandat, afectat de o stipulațiune ce 'i împrumută o cauză vătămătoare ordinei publice și ca atare isbită de nulitatea prevăzută de art. 968 codul civil.

Pentru aceste motive difer de opinia majorității în acest punct numai, fiind de părere a se admite apelul moștenitorilor lui Th. Preda și a se declara nulă convențiunea intervenită între ei și apelantul I. Pazu, împărtaşind în tot ceia ce rămâne decisiunea majorității, obligându-se Primăria orașului Craiova ca să plătească moștenitorilor întreagă suma de venituri înapoindule și moșia Valea-Anilor în totalitatea ei.

(ss) C. Georgescu

BIBLIOGRAFII

A eșit de sub tipar și se găsește, în București la librăria Leon Alcalay, sub Hotel de Boulevard și la Paris, la librăria Ed. Duchemin 18, Rue Soufflot

Le Droit ancien et moderne de la Roumanie

de

DIMITRIE ALEXANDRESCU

Profesor de drept civil la Universitatea din Iași

coprinzând atât dreptul civil și procedura civilă, cât și cele-l'alte legislațiuni ale țerei.

Prețul 12 lei

A apărut 2 volume :

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC

PROCEDURA CIVILA

Primul volum conține: Legea judecătoriilor de pace, acțiunile posesorie, acțiunea de revendicare, regulamentul de hotărnicie, legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Volumul al II-lea conține :

ESECUȚIUNEA SILITĂ

Ambele volume fiind de mare folos, magistraților, avocaților și studenților în drept, ele se găsesc de vânzare la autor *str. Plantelor No. 39*, și se pot procura în urma unei scrisori și a înaintării costului prin mandat poștal.

A apărut în editura librăriei Carol Müller :

CODUL CIVIL ROMÂN

adnotat cu jurisprudența Curței de Casație și precedat de un index alfabetic

de

C. HAMANGIU

Procurorul Tribunalului Ilfov

Un volum de 600 pagini, format portativ. **PREȚUL 3 LEI broșat și 4 LEI legat flexibil în pânză.** De vânzare la toate librăriile.

In editura ziarului Curierul Judiciar a apărut:
Noua lege a judecătoriilor de pace, comunale și de ocol, tipărită în un format portativ și pe hârtie velină

PREȚUL 40 BANI

De vânzare la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, Cheiul Dâmboviței 91, la Tipografia **I. S. Codreanu** strada Carol No. 19, la toate grefele Tribunalelelor din țară și la librării.

Idem **Noua lege a falimentelor**

PREȚUL 1.50

Se espediază contra mandat sau timbre poștale.